

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 430

Říjen 1992

7. října ve Washingtoně zemřel dr. Jaroslav Němec, který byl dlouholetým členem Československé národní rady americké a také zakladatelem odbočky ČSNRA v D.C. Byl to také on, který projednával s Ústředím ČSNRA založení SVU, na počátku v rámci ČSNRA v D.C.

V sobotu 17. října se konala upomínková tryzna, uspořádaná místním SVU na jeho památku.

JAROSLAV G. POLACH

PROSLOV U PŘÍLEŽITOSTI TRYZNY ZA DR. JAROSLAVA NĚMCE Washington, D.C., 17. října 1992

Sešli jsme se dnes, abychom uctili památku dr. Jaroslava Němce. Domnívám se, že tak nejlépe učiníme, když si připomeneme jeho myšlenky a jeho celo-životní úsilí, které nakonec vyvrcholilo založením Společnosti pro vědu a umění, čili SVU, ve Spojených státech.

Viděno v historické perspektivě, nacházíme v životě Jaroslava Němce dva rozhodující prvky.

Jedním byla láska, do značné míry romantická, k jeho rodnému kraji, Moravskému Slovácku, a zejména k obcím Ořechov a Polešovice. V jeho mladých letech se to projevvalo tím, že kamkoliv přišel na nějaký čas, jako na příklad na studie v Brně, první jeho krok byl založit Slovácký kroužek, který se soustředil na zpěv lidových a zejména slováckých písní. Tak tomu bylo také ve Washingtoně, kde ještě před vznikem SVU Jaroslav založil pěvecký sbor a sám jej řídil. Jeho zanícení pro hudbu a slovácké písně bylo zřejmě duchovním dědictvím po Jaroslavu starším, jeho otci, který byl ředitelem školy v Ořechově, kde se jeho syn, Jaroslav, narodil v r. 1910.

Rovněž není pochyb, že historické práce jeho otce byly rozhodujícími v Jaroslavově odhodlání sepsat podrobné a úplné dějiny jeho rodné obce. Za tím účelem se oddal léta travajícím, podrobnému studiu historických materiálů od dob pradávných. Výsledkem bylo 4-svazkové dílo, z něhož první díl byl publikován již v r. 1972 pod názvem *"Ořechov u Uherského Hradiště, léta 1131-1649"*. Druhé dva díly, které přivádějí historii Ořechova a sousedních obcí do dnešní doby jsou v tisku, jak jsem se právě dověděl od jeho ženy Ludmily, zatím co díl poslední, Index, čeká jen na několik úprav a bude hotov k zveřejnění.

Druhým základním motivem v Jaroslavově životě byla jeho oddanost Republice. Ta byla založena na jeho přesvědčení, že Československá republika, spočívající na ideálech Tomáše Garrigua Masaryka a Rastislava Štefánika (nezapomínejme, že Jaroslav je z Moravského Slovácka), ztělesňovala ty nejlepší historické humanitní tradice obou národů a jejich příspěvků k vývoji západní civilizace. V tom smyslu je dobře si všimnout jeho poznámky v knize o Ořechově, kde se kriticky dívá na události patnáctého století — po pádu Cařihradu a objevení Ameriky — a poznamenává, že "V našem prostředí však nový věk znamenala především kniha". Vynález knihtisku, na němž se podílel už před Guttenbergem český tiskař, jak o tom psal Jaroslav v jedné své studii, pokládal za nejdůležitější událost patnáctého století.

Jeho oddanost myšlence svobodné, demokratické Československé republiky se projevuje tím, že po její okupaci nacistickými vojsky Jaroslav se ihned zapojuje do vojenské odbojové skupiny "Obrany národa". Ale již v listopadu roku 1939 musí odejít, aby se vyhnul zatčení Gestapem. Dostal se nakonec do Francie, kde vstupuje do československé armády, aby se účastnil se zbraní v ruce boje za obnovení svobodné Československé republiky. Po pádu Francie odchází s armádou do Anglie a později je vyslán jako příslušník československé vojenské justiční služby do Sovětského svazu.

Tehdy netušil, že za pár let po osvobození republiky bude ji opět opouštět, aby bojoval znova za její osvobození, tentokrát z komunistického jařma. Zde ovšem šlo o střetnutí ideí a jejich vliv na vývoj — jak politický a ekonomický, tak i kulturní a civilizační — v celém světě. Bylo to za této situace, že Jaroslav přijíždí do Spojených států. A netrvalo to dlouho, aby si se svými několika přáteli neuvědomil, že máme-li přispět v tomto boji za svobodnou demokratickou Československou republiku, pak bude především třeba vysvětlit, a to zejména našim americkým kompatriotům, že my nepřicházíme z nějakých zapadlých koutů východní Evropy; že naše kultura a civilizace byly odedávna součástí západního světa. Dnes se to může zdát neuvěřitelné, ale na počátku let padesátých, jak dr. Němec psal, naše posice ve svobodném světě nebyla lepší než v době Mnichova, kdy byla charakterizována výrokem Chamberlainovým, že o nás nikdo nic neví. A to co ví o nás, Čechů a Slovácků, jak Němec dodává, bylo většinou neobjektivní.

Bylo nám proto jasné, že máme-li změnit něco na této situaci, musíme se zaměřit především na akademické kruhy a university už proto, že tyto vychovávají nové generace, nové vedoucí osobnosti světa. Ovšem na počátku jsme potřebovali širší základnu mezi našimi českými a sloven-

VESTNIK

October 1992

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: (708) 656-1117

VĚSTNÍK

Říjen 1992

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: (708) 656-1117

skými občany obzvláště zde v Americe. A tady jsme narazili na odpor. Na jedné straně se naše snahy setkaly s nedůvěrou krajanů, to jest starousedlíků. Tu se nám však podařilo natolik překonat, že to bylo právě s pomocí nejvýznamnější krajské organizace, Československé národní rady americké v Chicagu, že jsme mohli započat, se značnou podporou Vlasty Vrázové, práci pro SVU v rámci odbočky Národní rady ve Washingtoně. Daleko obtížnější bylo se vypořádat s naší politickou emigrací dřívějších ministrů, poslanců a politiků, kteří nám jasně dali najevo, že pokládali snahy SVU za nepřípustné vměšování se do jejich domény. A proto jsme zdůrazňovali od prvních našich počátků, že jsme organizací neodvislou a nepolitickou.

Že jsme v našem úsilí zachovat si svou vlastní akademickou a nepolitickou identitu uspěli, to bylo především zásluhou dr. Němce. Byla to jeho vytrvalost, postupné a trpělivé uskutečňování jednotlivých vývojových stadií, a hlavně jeho schopnost vyjednávat i za osobně jemu nepříznivých podmínek, které umožnily ustavení SVU. Byl to také on, kdo přesvědčil profesora Václava Hlavatého, světově známého matematika, aby se stal prvním presidentem této nové společnosti. Jeho jméno samo o sobě zaručovalo příznivé přijetí SVU na universitách ve světě. Němec si také zajistil hned v počátcích podporu pro SVU mezi umělci a spisovateli; získal Jarmilu Novotnou; Rafaela Kubelíka, Rudolfa Firkukšného, spisovatele Radimského a jiné; zatím co z politiků se za naše cíle postavili Lad. Feirabend; Juraj Slavík; Jozef Lettrich; Arnošt Heidrich, jakož i Štefan Osuský. Naše washingtonské pracovní skupina odbočky Národní rady se stala studijní skupinou v rámci přípravného výboru SVU a byla to právě ona, která vytýčila vůbec první program SVU. Když pak v r. 1961 se konal první úspěšný sjezd SVU, existence SVU jako významné kulturní organizace nejen v Americe, ale i jinde byla zajištěna.

Dr. Jaroslav Němec byl prvním generálním tajemníkem SVU, později také jejím presidentem a za své zásluhy byl jmenován jejím čestným členem.

Mimo SVU, a člověk se musí divit kde k tomu našel čas v době, kdy byl ještě zaměstnán v National Health Institute, napsal řadu studií, za kterých se mu dostalo mezinárodního uznání. Aspoň jedna z těchto jeho prací zaslouží si zmínku. Je to *International Bibliography of Medicolegal series, 1736-1967*, za níž mu byla udělena, jako vůbec prvému, cena: "Regents Award for Scientific or Technical Achievement".

Nicméně bylo to SVU, kterému dr. Jaroslav Němec dal nejvíce ze svého života, jak o tom také svědčí jeho závěrečná slova v poselství k SVU v Praze, kde řekl:

"Moje největší díky patří těm členům SVU, kteří nikdy neumpkleli ve své práci pro ni a v níž jsem já nacházel uspokojení a náplň svého života." To řekl v červnu tohoto roku.

Sedmého října Jaroslav Němec zemřel.

CO NÁM DAL 28. ŘÍJEN 1918

ČSNRA je americkou organizací sdružující vlastence československého původu. Byla založena v době první světové války, kdy všestranně podporovala profesora T. G. Masaryka a jeho spolupracovníky, generála Milana R. Štefánika a dr. Eduard Beneše, v jejich snahách zorganizovat zahraniční odboj proti Rakousko-Uhersku. Byla organizací, která jako první zahájila nábor do československých legií s tím výsledkem, že tisíce mladých mužů krajanské Ameriky vstoupilo do těchto vojenských útvarů. Přes 40.000 jich také dobrovolně vstoupilo do armády a námořnictva Spojených států. Po celou dobu první světové války ČSNRA pomáhala hmotně i morálně západním spojencům až do konečného vítězství a založení Československa.

Během dvaceti let rozkvětu první československé republiky, ČSNRA udržovala kulturní styky s domovem a pomáhala mírnit sociální nedostatky způsobené světovou hospodářskou krizí. Po neslavné mnichovské dohodě a demobilisaci, měla přímý styk s prezidentem dr. Eduardem Benešem a zapojila se ihned do druhého odboje. V době druhé světové války stála v čele krajanských organizací, které přispívaly morálně i finančně k vítězství západních spojenců nad nacismem a fašismem.

Po skončení druhé světové války jedna ze spoluzakladatelů této organizace, sestra Vlasta Vrázová, byla mezi vedoucími americké mise vyslané do Československa. Přesto, že její činnost byla sociální, nikoli politická, tato obětavá pracovnice byla zatčena a vězněna několik týdnů komunistickým režimem nastoleným únorovým pučem 1948. ČSNRA se okamžitě postavila proti totalitnímu režimu ve své staré vlasti. Pomáhala ulehčovat úděl politikých exulantů v uprchlických táborech v západní Evropě. Podávala jim pak pomocnou ruku i po jejich příjezdu do Spojených států amerických. Stále informovala krajanskou i americkou veřejnost o dalším politickém vývoji v Československu různými publikacemi jako jsou Věstník a American Bulletin. Kromě toho také informovala americké státní úřady o mnohých přestupcích komunistického režimu vůči obyvatelům a návštěvníkům Československa a o persekuci československých disidentů.

V sedmdesátých letech pomáhala morálně i finančně členům Charty 77, i když tuto činnost s ohledem na jejich bezpečnost veřejně nepublikovala. Avšak veřejně zasahovala na patřičných místech v případech, kde byla porušována lidská práva československých či amerických občanů, a poukazovala na hrubé porušování mnoha bodů helsinské dohody.

ČSNRA se neustále snažila sdružovat krajskou Ameriku různými kulturními a společenskými podniky. V šedesátých letech se podílela na novém vydání praktické a populární učebnice češtiny — Progressive Czech — napsané jedním z členů této organizace. Podporovala vyučování rodných jazyků, a usilovala s ostatními o založení stolice češtiny na chicagské universitě.

Po prvních zprávách o založení Občanského fóra ČSNRA spolusponzorovala Czechoslovak Freedom Rally v neděli 26. listopadu 1989 na hlavním chicagském náměstí, tak zvaném Daley Civic Plaza. Zúčastnilo se velké množství nejen Čechoslováků, ale též příslušníků jiných, komunismem porobených národů. ČSNRA navázala s radostí činnost s novými představiteli osvobozeného Československa a zahájila celonárodní pomocnou akci "Americans for Czechoslovakia".

Hledíme s nadšením vstříc další práci na rozkvětu obrozené Československé republiky. Chceme obnovit kulturní výměnu mezi domácími a v Americe žijícími umělci, vědci, vzdělavateli, historiky, atd. Hodláme nadále udržovat naše národní tradice a plně podporovat vyučování historie našich obou národů, českého a slovenského jazyka, které by bylo umožněno všem generacím amerických Čechoslováků.

ZÁNİK ČESKOSLOVENSKA?

*Z bouřného času jsme se narodili
a krok za krokem v bouřných mračcích jdeme...*

Jan Neruda: Jen dál

Až dostanete do rukou toto číslo Zpravodaje čs. Federální shromáždění pravděpodobně oddělí některým zákonným aktem Slovensko od českých zemí. Tím asi ukončí de jure nebo de facto proces, který byl započat 17. července t.r. vyhlášením slovenské svrchovanosti Slovenskou národní radou a zanikne tak po 74 letech státní útvar vytvořený našimi předky. Ale jak prohlásil Pavel Tigrid na sjezdu SVU v Praze: "Po každém konci následuje nový začátek."

Těch 74 let soužití Čechů a Slováků bylo předznamenáno skutečně "bouřnými časy" Evropy a proto prošlo mnoha nadějnými začátky a zdánlivě beznadějnými konci. Ta nejstarší slovenská generace ještě pamatuje, že musela za trest napsat stokrát maďarsky: "Ve škole se nesmí mluvit slovensky". Někteří z nich se rádi pochlubí, že to byl jejich otec, strýc, či děd, který podepsal 30. října 1918 Martinskou deklaraci o spojení Slovenska se zeměmi koruny české. V té době byly na celém Slovensku pouze dvě církevní gymnázia, kde se také učila slovenština a rok 1918 byl skutečně radostný začátek pro společný stát.

Když Hitler v roce 1938 roztrhal Československo a ze zbytků Slovenska byl vytvořen "samostatný" Slovenský štát, měl tento stát poprvé ve svých dějinách hustou síť slovenského středního a odborného školství, vlastní úplnou slovenskou Komenského univerzitu, slovenskou Šafarikovu učenou společnost a především vlastní slovensky mluvící a cítící inteligenci.

Jak ukázalo Slovenské národní povstání, právě ta generace narozená a vychovaná v ČSR se se zbraní v ruce přihlásila k myšlence společného státu s Čechy. A přes tragedii konce povstání byla to předzvěst nového začátku, který přišel v květnu 1945.

Netrvalo to dlouho: V únoru 1948 usurpovali moc komunisté, kteří se potom po 20 let snažili podle zásady "rozděl a panuj" svojí centralistickou politikou a častými změnami v pravomoci slovenských "samosprávných" orgánů uměle rozdmýchávat nedůvěru mezi Čechy a Slováky.

Nový začátek přišel na jaře 1968 a konec vpádem sovětských vojsk v létě téhož roku. Upřímná snaha tehdejších politických představitelů o nalezení nového uspořádání společného státu vyústila vlivem nových komunistických mocipánů v ústavu, která mohla fungovat pouze v přítomnosti Ústředního výboru KSČ.

Je jen s podivem, že i za těchto ústavních okolností mohlo Federální shromáždění vytvořit po roce 1989 řadu důležitých ekonomických zákonů. Nemohlo a nemůže však nalézt odpověď jako znovu uspořádat soužití Slováků s Čechy ve společném státě především proto, že na Slovensku ve svobodných volbách zvítězili dvě strany vedené komunisty: Mečiarovo Hnutie za "demokratické" Slovensko a Weissova komunistická Strana "demokratickej" ľavice.

17. července se tedy skončila další kapitola v dějinách Československa. Nikdo z nás se neodvažuje předpovídat, zda či kdy přijde nový začátek. Doufejme a modleme se, aby přišel a byl úspěšnější než ty začátky 1945, 1968 a 1989.

Řada československých organizací v Americe již vydala prohlášení, že zůstanou organizacemi Čechů a Slováků bez ohledu na to, jaký bude okamžitý vzájemný, právní a politický vztah mezi Slovenskem a českými zeměmi. My se k těmto výzvám rádi připojujeme a snažně prosíme naše čtenáře ať Čechy či Slováky, aby neučinili či neřekli v těchto chvílích rozčarování, roztrpčení a bolesti nic, co by ten harmonický vztah v československé krajské obci mohlo narušit.

Snad přece jen 17. červenec není poslední kapitolou v životě našich národů...

Převzato z washingtonského Zpravodaje

K SITUACI NA SLOVENSKU

Výběr zpráv, který jsme seřadili ve Zpravodaji se snaží alespoň stručně osvětlit komplikovanou politickou a ústavně-právní situaci v České a Slovenské republice, která vznikla po volbách, všem těm, kteří nemají přístup k čs. tisku a jsou odkázáni na kusé zprávy o Československu ve zdejších novinách a televizi.

Ihned po vyhlášení volebních výsledků, podle kterých nejsilnější stranou v českých zemích je Klausova ODS (Občansko-demokratická strana) a na Slovensku Mečiarova HZDS (Hnutie za demokratické Slovensko), prezident V. Havel pověřil sestavením vlády V. Klause. V. Klaus se sešel v Brně s V. Mečiarom, aby se dohodli o personálním obsazení a programu nové federální vlády.

Ještě před touto první schůzkou V. Mečiar vyhlásil své "nediskutovatelné" podmínky:

- a) Václav Havel nebude příštím prezidentem,
- b) bude zrušeno vysílání federální televize a rozhlasu na Slovensku,
- c) bude zrušen zákon o lustraci.

Na hospodářském poli požadoval V. Mečiar podstatné zpomalení hospodářské reformy, t.zn. privatizace. Po dvou dalších neúspěšných jednáních a pokusech o kompromis se oba představitelé dohodli, že nová federální vláda bude mít jen omezený počet ministerstev a bude jmenována jen na přechodnou dobu do nového státoprávního uspořádání.

Proto se oba předáci rozhodli místo členství ve federální vládě přijmout předsednictví vlád v české a slovenské republice. Podle informačního buletinu prvním činem V. Mečiara po tom, co byl zvolen předsedou slovenské vlády bylo, že s okamžitou platností propustil všechny úředníky Slovenské národní rady a slovenské vlády, kteří nebyli členy HZDS nebo byli označeni za "federalisty". Nový ministr zahraničních věcí ve federální vládě JUDr. Jozef Moravčík (HZDS) zakázal panu Dominiku Bartosiewiczovi, aby se ujal funkce velvyslance v Anglii, kam byl jmenován předchozí vládou a schválen jak prezidentem Havlem, tak i britskými úřady. Podle zprávy v tisku 80 starostů měst a městeček na Slovensku se raději předem vzdalo své funkce.

Celá slovenská vláda se skládá pouze z příslušníků Mečiarovy HZDS, kromě ministra pro průmysl, který je členem SNS (Slovenská národní strana) a ministra vnitra, kterým je slovenský komunistický generál, který je současně velitelem východního — t.zv. slovenského — armádního úseku. Po zvolení nové slovenské vlády uspořádal V. Mečiar tiskovou konferenci ve Vídni, na kterou nebyli připuštěni čeští novináři a pracovníci federálního rozhlasu a televize.

Washingtonský zpravodaj —rn—

Stanovisko Rady svobodného Československa k současnému vývoji v ČSFR

Rada svobodného Československa byla od svého vzniku v roce 1949 založena na bratrském svazku Slováků a Čechů v zápase proti komunistické moci a sovětské nadvládě. V listopadu 1989 uvítala s nadšením pád diktatury, který přivedli Češi a Slováci společně. Stejně uvítala i nový demokratický režim a následné snahy o vybudování funkční federace mezi dvěma rovnoprávnými národy na území československého státu.

Předsednictvo Rady, věrné ideji společného státu, je dnes hluboce zklamáno neúspěchem vývoje, zaměřeného k tomuto cíli. Předvolební program vítězných slovenských stran byl postaven na faktickém vyčlenění Slovenska z československého svazku. Slovenští voliči dali současné reprezentaci svého národa dostatečnou většinu, aby tento program při jednání s českou stranou mohla prosazovat. Povolební vývoj znemožnil zachování federace ve formě jednotného mezinárodního subjektu s tržním hospodářským systémem.

Předsednictvo Rady tohoto výsledku velice lituje, neboť je si vědomo jeho domácích a zahraničních důsledků pro oba naše národy. Zároveň doufá, že na obou stranách rozděleného domu zůstanou dveře otevřené v očekávání, že jiná slovenská reprezentace vyjádří v budoucnu vůli svého národa obnovit spolu s českými zeměmi společnou funkční federaci.

Rada svobodného Československa bude v zahraničí nadále hájit lidská práva, pěstovat česko-slovenskou vzájemnost a usilovat o její státoprávní výraz.

J. Exc. PhDr. MILOSLAV VLK, ARCIBISKUP PRAŽSKÝ V CHICAGU

V pátek 18. září přiletěl z Prahy do New Yorku J. Exc. PhDr. Miloslav Vlk, arcibiskup pražský a primas český se svým anglicky mluvícím osobním sekretářem, českobudějovickým rodákem Otcem Danielem Hermanem na JFK letiště. Tam jej při čekání na let do Chicaga hřejivě přivítal v Chicagu vám dnes už všem známý bodrý moravský rodák, salesián Otec Alois Vyoral, jemuž chci při této příležitosti upřímně poděkovat za to, že byl tak praktický a spojil své zaslužené prázdniny s pastorační návštěvou všech věřících v chicagské oblasti, aby se mohl téměř po půl století setkat s úplně neznámými rodinami svých dvou bratří, pomodlit se nad hrobem svých rodičů ve svém rodném městě Police nad Metují v severovýchodních Čechách (okres Náchod) a navštívit jak svůj svatovojtěšský klášter v Praze-Břevnově, tak i mnohá jiná historická města a místa, která jsem znal jen z literatury.

Na chicagském letišti O'Hare přivítala upřímně Otce arcibiskupa Vlka a jeho sekretáře, bez velkých fanfár malá skupina věrných věřících z našeho českého kostela Panny Marie Svatohorské a zástupců Orlů a Národního svazu českých katolíků. Členové bývalého českého opatství sv. Prokopa z Lisle si pak Otce arcibiskupa i jeho sekretáře odvezli do kláštera v Lisle, Ill., aby si po namáhavé cestě odpočinuli.

V sobotu dopoledne 19. září si prohlédl pan arcibiskup svatoprokopský klášter a budovy, koleje IBC, navštívil hřbitov našich amerických benediktinských pionýrů a nevycházel z údivu, že někteří zbývající Otcové a řeholní bratři, původem z Iowy, Již. a Sev. Dakoty, Illinois, Minnesoty, Nebrasky, Oklahomy a z Texasu mluví dosud dobře česky. Líbil se mu "ultramoderní" opatský chrám sv. Prokopa, postavený za opatování dnešního Njd. pana arcibiskupa v Dubuque, Ia., Otcem Daniela Kučery, a byl doslova překvapen velikostí "kampusových" budov, počtem žáků a žákyň a zároveň obětmi křesťanských rodičů, kteří investují peníze do výchovy svých dětí.

V sobotu 19. září dopoledne zavítal pražský arcibiskup se svým sekretářem do hotelu Marriott v Oakbrook, Ill. na závěrečné zasedání konvence Národního svazu českých katolíků, kde promluvil o minulé a současné situaci církve v ČSFR.

V sobotu odpoledne 19. září promluvil Otec arcibiskup na zvláštní pobožnosti před sochou Panny Marie Exilu v zahradě svatoprokopského kláštera za velké účasti chicagských věřících a členů Čs. Orla v zahraničí v krojích.

Večer pak byl v 7:30 p.m. společnou zásluhou téměř všech našich zdejších spolků a organizací uspořádán slavnostní banket ve velké známé restauraci "DiNolfo's Inn" v McCook, Ill. (Joliet Rd. a 47th Str.), jehož se osobně zúčastnil i sám chicagský pan arcibiskup Joseph kardinál Bernardin. V úloze "Master of ceremonies", překladatele českého proslovu pražského arcibiskupa M. Vlka do angličtiny a zároveň fotografa se výborně uplatnil, jako vždy, pan Tony Jandáček, předseda chicagské oblasti ČSNRA. Pan kardinál Bernardin po své promluvě věnoval pražskému Otcu arcibiskupovi knihu o Chicagu — dnes sesterském městě Prahy — a zásluhou medaili chicagského arcibiskupství. Rektor bývalé Svatoprokopské koleje (dnes IBC - Illinois Benedictine College) Richard Becker Ph.D.,

odevzdal panu arcibiskupovi Vlkovi diplom čestného doktora a arcibiskup Daniel W. Kučera O.S.B. z Dubuque, Ia. předal bývalému předsedovi NSČK dr. Václavu Hyvnarovi z Clevelandu záslužnou medaili od sv. Otce "Pro Eclesia et Pontifice" za to, co v životě svou věrností Kristovu evangeliu vykonal pro své potřebné bližní a tím i pro církev. František Šulc, předseda organizace bývalých exulantů pak krátce poděkoval všem našim spolkům a jednotlivcům, kteří — každý ve svém oboru — se přičinili o organizaci a zdařilý průběh jak slavnostního banketu, tak celé pastorační návštěvy pražského Otce arcibiskupa mezi námi v Chicagu.

V neděli 20. září v 1:30 PM byla slavná mše sv. v kostele Panny Marie Svatohorské v Ciceru, Ill. Kostel byl plně zaplněn, pan arcibiskup byl opravdu překvapen mohutným zpěvem přítomných a chórovým sborem, který vedl náš regenschori Jožka Ivičič.

Ministrovali nám Orlové v krojích, rozezvučely se kostelní zvony, děvčata v moravských národních krojích přinesla obětní dary a vedle Otce arcibiskupa z Dubuque Daniela Kučery a Otce opata Valentina Skluzáčka O.S.B. koncelebrovalo s pražským Otcem arcibiskupem patnáct kněží českého původu nejen z chicagské oblasti, ale i z Wisconsinu.

To, co nám Otec arcibiskup při své promluvě kladl na srdce, přineseme v příštím čísle Hlasu Národa.

Rovněž tak i obsah jeho pastýřského proslovu, který nám kladl na srdce na konec kulturního programu v "Besedním domě" farnosti Panny Marie Svatohorské v Ciceru, kde jej velmi srdečně a upřímně přivítal dnešní předseda chicagského Distriktního svazu českých katolíků, br. Josef Přitasil. Funkce obřadníka se "na jedničku" zhostil br. Karel Chrobák, výzdobu jeviště vytvořil vždy ochotný Zdeněk Nerada, o výtečný zvuk se postarali u přístrojů Petr Lang s Edou Vedralem a při vystoupení dětí v programu paní Fr. Uhlířové nás doprovázela na piano Ludvík Pospíchal.

Kvůli sobotnímu banketu jsme tentokrát oběd neměli, ale u bufetu bylo jídla, obložených chlebičků, domácího pečiva, kávy a v baru i pitiva dostatek. Všechny naše obětavé pracovnice a maminky, které nám své pochoutky přinesly, přijmou rády výraz naší upřímné vděčnosti dozajista tím, když jim řekneme, že se naprosto všechno vyprodalo.

V pondělí 21. září odlétal z Chicaga v 11:00 hodin do Lincolnu ve státě Nebraska, pak ke krajanům do Cedar Rapids a ve středu 23. září letěl do Minneapolis ve státě Minnesota.

Převzato z Hlasu Národa

VAŠE ZEMĚ MĚ FASCINUJE

Musel jsem vynaložit značné úsilí, abych toto jmenování získal, říká nový velvyslanec USA v ČSFR Adrian A. Basora

Pane velvyslanče, jste v ČSFR již od července. Jak se vám tu líbí? Byl jste v Československu už dříve někdy předtím? Měl jste už dříve vztah k naší zemi?

"Vaše země mě fascinuje. Obdivuji historickou krásu Prahy i vašich dalších měst, neméně mě uchvacují historické změny, které u vás probíhají. Byl jsem zde dvakrát v roce 1990, poprvé s nynějším ministrem zahraničí Eagleburgerem, který byl tehdy prezidentovým koordinátorem pomoci pro střední a východní Evropu. Podruhé jsem přijel s jeho zástupcem Johnem Robsonem. Změny, ke kterým za ty dva roky došlo, jsou ohromující a naplňují mě nadějí. V dubnu 1989, kdy se demokratická perspektiva střední Evropy zdála být jen vzdálenou nadějí, jsem začal pracovat v Bílém domě a osobně jsem se podílel na vytváření politické linie prezidenta Bushe vůči této oblasti. Záměrem bylo inspirovat politické a ekonomické reformy. Být nyní zde a vidět, jak se tyto reformy uskutečňují, znamená proto pro mne osobně mnoho."

Jak jste se na toto místo připravoval? Konzultoval jste se svými předchůdci, paní Temple-Blackovou nebo s panem Luersem?

"S paní Temple-Blackovou jsem hovořil už v červnu 1990, když pozvala Johna Robsona, mě a dalšího člena delegace na oběd, při kterém jsem se také poprvé setkal se současným českým premiérem Klausem a dalšími předními československými politiky. S Billem Luersem se znám již řadu let a loni se on a jeho paní Wendy podíleli na semináři o dlouhodobých výhledech střední a východní Evropy, který jsem organizoval. Když jsme se pak v červnu s manželkou připravovali na cestu do Československa, uspořádali pro nás Luersovi v New Yorku několik akcí, na kterých jsme se setkali s lidmi ze soukromého sektoru, kteří se zajímají o vaši zemi a různými způsoby se podílejí na spolupráci mezi Spojenými státy a Československem."

Slyšel jsem, že se učíte česky. Jak vám to jde?

"Nejlíp mi to šlo, dokud jsem studoval češtinu v klidu doma, v Institutu zahraničních služeb, který je jazykovým zařízením ministerstva zahraničí. Potom jsem to učení musel přerušit, protože mě vyzvali, abych nastoupil své místo v Československu o několik týdnů dříve než jsem očekával. Většinu času mi pak zabraly přípravy na odjezd."

Vyžaduje se od profesionálního diplomata, aby se naučil alespoň základy jazyka země, v níž působí?

"Přímo se to nevyžaduje, ale očekává se to od něj. Já jsem na své češtině pracoval dost tvrdě a i nadále se snažím. Doufám, že se nějaký pokrok časem dostaví, ale určitě by to s mojí češtinou už bylo lepší, kdybych se jí mohl věnovat celé léto, jak jsem původně předpokládal."

Jaké okruhy činnosti jsou dnes hlavní pracovní náplní vyslanectví? Chystáte nějaké zajímavé projekty?

"Naše agenda je koncipována tak, abychom mohli být co nejvíce a jakýmkoliv možným způsobem nápomocni vašemu reformačnímu procesu. To znamená konsolidaci demokracie ve všech jejích aspektech, ať už jde o působení svobodného tisku, zajištění práv menšin, budování demokratických institucí. Zkrátka ve všem, co vytváří fungující demokracii. Snažíme se být užiteční ve vašem procesu ekonomické transformace. Jak víte, na vašich ministerstvech i v dalších

---

Prosíme oznamte včas změnu adresy

**Zašlete zdarma ukázkové číslo
Věstníku na:**

JMÉNO _____

ADRESA _____

---

institucích, které o to měly zájem, působí řada našich poradců. Naši lidé učí na vašich univerzitách angličtinu i jiné předměty. Jsou zde i naši odborníci na problematiku životního prostředí, což pokládáme za mimořádně důležité. Osobně vidím úlohu tohoto vyslanectví ve vybudování mnoha mostů mezi Československem a Spojenými státy, na všech úrovních. To znamená povzbuzovat politické i obchodní vztahy, spolupráci univerzit, měst, nadací atd. A v neposlední řadě i poskytovat lidem od vás i od nás co největší možnosti osobních kontaktů a vzájemného poznávání."

Stát, ve kterém zastupujete zájmy své země, se podle všeho rychle přibližuje konci své existence. Ovlivní to vaše osobní postavení?

"Ne, a doufám, že to také neovlivní mé osobní cíle a cíle mé vlády, které se shodují. Mým osobním cílem je vidět ve vaší zemi konsolidovanou demokratickou společnost, životaschopný a prosperující tržní systém. A velice civilizovaný a spořádaný způsob, jímž vůdci jak České, tak Slovenské republiky k současné situaci přistupují, mi dává důvod věřit, že to i uvidím. Zdá se, že přijde čas, kdy budu velvyslancem jen v České republice a na Slovensku bude Spojené státy zastupovat někdo jiný. Myslím, že pokud tyto dva nové nezávislé státy skutečně vzniknou, budou mít velvyslanci v Praze i v Bratislavě dost a dost práce, takže určitě nebudu považovat za snížení své prestiže, budu-li pracovat jen v jednom z nich."

Některé země v poslední době utlumily svou diplomatickou i další aktivitu vůči Československu a vyčkávají, co bude dál. Je to i případ Spojených států?

"Rozhodně ne, právě naopak. Náš zájem o Československo se nezmenšil, ale zvýšil. Ne kvůli chystanému rozdělení jako takovému, ale kvůli tomu, čeho jsme svědky v Jugoslávii. A také s ohledem na problémy s reformami v některých jiných zemích střední i východní Evropy."

To všechno zvyšuje význam existence úspěšných modelů, což podle mne je a doufám i bude váš případ. Proto jsme své úsilí zde nezmenšili, ale zdvojnásobili."

Mnoho našich vládních institucí se už plnou parou připravuje na chystané rozdělení státu. Nezačíná se vaše velvyslancetví už také přeorientovat od vztahů k federaci směrem ke vztahům s jednotlivými republikami?

"Ne, tak daleko jsme se ještě neodstali, ale samozřejmě situaci pečlivě zvažujeme. A samozřejmě už nyní jednáme s partnery na třech úrovních — na federální i na obou republikových. Naše práce je sice o to komplikovanější, ale také velice zajímavá. Za ty dva měsíce, co jsem tady, jsem byl už dvakrát na Slovensku, pokaždé na několik dní a chystám se tam zase."

Americká vláda dost dlouho dávala najevo, že jí myšlenka rozdělení Československa není příliš sympatická. Nyní se zdá, že tyto perspektivu akceptovala. Kde by se podle vás dal najít bod zlomu v tomto postoji?

"Nikdy jsme si neosobovali právo říkat lidem v Československu, co mají dělat. Od začátku jsme se řídili helsinskými principy — konkrétně, že hranice, vzniklé po druhé světové válce jsou definitivní, a pokud vznikne jakákoliv potřeba je změnit, musí tyto změny být provedeny na základě dohod, mírovou cestou, spořádaně, ústavně. To byla a je naše politika. Je ovšem také pravda, že cílem naší evropské politiky už od čtyřicátých let bylo povzbuzovat integraci, ne

dezintegraci. A v tomto smyslu bylo samozřejmě ve Washingtonu určité znepokojení, když se objevily první náznaky možného rozchodu Čechů a Slováků. V Jugoslávii jsme viděli a vidíme, s jak tragickými projevy může být takový proces spojen, pokud není prováděn velice opatrně. Velice nás uklidnilo, když jsme viděli, na jak státnické úrovni probíhá váš rozchod. To byl jeden faktor v naší politice. Za velice důležité pro hodnocení situace pak pokládáme i to, že české i slovenské státní orgány, které vedou současná jednání, vzešly z jednoznačně demokratických voleb. A jak se zdá, reprezentativní představitelé obou vašich národů dospěli k názoru, že rozdělení státu je nevyhnutelné."

Jsou Spojené státy připraveny přijmout jako legitimní i jiný způsob zániku ČSFR než na základě referenda?

"Bylo by od mne nevhodné komentovat, který ze způsobů rozpuštění federace, o nichž se u vás nyní diskutuje, by měl být použit. Už jsem několikrát při různých příležitostech řekl, že nejobecnější a základní kritérium je to, aby všechno, co se stane, bylo založeno na demokratické vůli lidu."

Budou Spojené státy podporovat integraci České republiky do evropských struktur a do NATO?

"Před chvílí jsem řekl, že podpora evropské integrace — samozřejmě Evropy demokratické a tržně orientované — je linií, kterou americká politika sleduje už po řadu desetiletí. Podporovali jsme a budeme podporovat integraci Československa nebo jeho následnických států do Evropských společenství a v širším smyslu i do Atlantické aliance. Nemohu dnes mluvit specificky o vašem členství v NATO, to je dlouhodobá komplikovaná záležitost, ale vaše sounáležitost se Západem a v širším smyslu integrace do Atlantického společenství, to je věc, kterou jednoznačně podporujeme."

Chěl jsem se ujistit, zda to, co platilo pro Československo, bude platit i pro samostatnou Českou republiku a samostatné Slovensko.

"Ano, bude. Tak jsem svou odpověď i mínil. Jednali jsme o těchto otázkách už s vedoucími představiteli obou republik i s federálními ministry. Velice bychom si přáli, aby jak Česká, tak i Slovenská republika šly dále cestou integrace do západních systémů. O tom, zda a jakým tempem k tomuto cíli půjdou, samozřejmě musí rozhodnout sami lidé v těchto republikách."

*Z rozhovoru, který připravil
Alexander Kramer (LN 10. 9. 92)*

* * *

Velvyslanec Spojených států v Československu Adrian A. Basora se narodil roku 1938 v New Yorku. Studoval na newyorské Fordhamské universitě, kde získal titul bakaláře ve studiu v oboru mezinárodních vztahů, pak pokračoval v Princetonu. Je specialistou na evropskou politickou problematiku. Praha je po Bukurešti, Paříži a Madridu již čtvrtou metropolí na našem kontinentu, ve které působí jako diplomat. Kromě toho pracoval rovněž na zastupitelských úřadech USA v Paraguayi a v Peru. Před příjezdem do Československa působil tři roky na washingtonském ministerstvu zahraničí a v Radě národní bezpečnosti jako ředitel jejího evropského oddělení. Velvyslanec Basora je ženatý a má dceru Andreu.

Převzato z Hlasu Národa

NEW YORK TIMES: "KTO ROZBIL ČESKOSLOVENSKO"

Dňa 24. septembra t.r. priniesli New York Times článok s titulkom "Kto rozbil Československo". Sú v ňom zaujímavé postrehy a prinášame vám ho v preklade v plnom znení. Autorom je Henry Brandon, člen "Brooklings Institution". Je tiež autorom knihy "In Search of a New World Order".

"Väčšina Čechov a Slovákov sa smutne pozerá na to, ako sa im pred očami rozpadá ich Federácia na dve nezávislé republiky. Tento proces má byť ukončený 1. januára 1993. Oba národy, hrdé na Československo, vytvorili z neho vzor demokracie vo Východnej Európe.

Minulý týždeň som počul v Prahe Čechov a Slovákov pýtať sa rozčúlene jeden druhého, kto ma vinu na neočakávanom rozpadnutí Federácie; nie je prekvapujúce, že všetky výskumy verejnej mienky ukazujú, že väčšina Čechov a Slovákov si praje pokračovanie spoluzitá.

Keď sledujeme poradie udalostí, ktoré viedli k tomuto stavu, prideme k záveru, že zatiaľ čo Mečiar, nezodpovedný ministerský predseda slovenskej vlády vyprovokoval rozchod, český ministerský predseda Václav Klaus a Václav Havel, v tom čase prezident, majú tiež vinu na rozpadnutí Federácie. Prezident Havel, hoci sa nezúčastnil jednaní, ukázal nedostatok politickej múdrosti.

Verejnosť sa dozvedela o nebezpečnej a nečestnej hre ctižiadostivých a voči sebe nepriateľských ministerských predsedov, keď Mečiar navrhol konfederáciu dvoch štátov, pričom každý by mal medzinárodnú subjektivitu a Slovensko suverenity a rovnoprávne postavenie.

Václav Klaus tvrdohlavo trval na pokračovaní Federácie, medzinárodne uznanej ako jeden štát. Mečiar, vedomý si ekonomickej slabosti Slovenska, začal ale opatrne naznačovať ochotu povoliť z extrémnych požiadavkov, v nádeji, že Klaus urobí ďalekosiahle ústupky za účelom zachovania Federácie.

Mečiar však nepochopil skutočné ciele Klausu. Našiel sa zaskočený v kúte, keď Klaus nielen že bol ochotný dať Slovensku nezávislosť, ale zdánlivo chcel Mečiarovi osladiť dohodu o rozchode tým, že sľuboval zaplatiť Slovensku domáci dlh. Mečiar si príliš neskoro uvedomil, že zašiel príďaleko, že vlastne hral Klausovi do rúk, ktorého cieľom bola vlastne česká samostatnosť. Rozchod by mu dovolil pokračovať v politike voľného trhu bez toho, že by mu Mečiar, bývalý komunista, mohol do toho zasahovať.

Kvôli vysokej nezamestnanosti a silnej orientácie hlavných politických strán na Slovensku do ľava, Mečiar bol naklonený viacej k socialistickému programu. Klaus teda dostal čo chcel, rozdelenie štátu, zatiaľ čo Mečiarovi neostalo nič iné než kapitulovať.

Prečo je aj Václav Havel na vine? Hneď po sametovej revolúcii 1989, českí disidenti, organizovaní v "Charte 77" a slovenskí disidenti organizovaní vo "Verejnosti proti násiliu" zameškali príležitosť zjednotiť sa a vytvoriť tak bázu pre jednotné Československo. Zostali separovaní a žiaden z ich vodcov, včetně Václava Havla, si neuvedomili, že toto môže byť nebezpečím pre mladú demokraciu.

Havel, ako prezident, zdorazňoval, že sa nemieni stať vodcom žiadnej politickej strany, ale že ostane nadstranícky. Na konci roku 1991 ale už tušil, že udalosti v Československu smerujú k rozdeleniu. Vedený týmito obavami, predložil parlamentu 5 prezidentských dodatkov k ústave. Jeden z

nich by mu bol umožnil nariadiť referendum. Predpokladal, že väčšina oboch národov by voľila proti rozpadu Federácie.

Havel sa ale nesnažil dostatočne v zákulisi pracovať v prospech jeho návrhov. Boli zamietnuté. Bud' sa vo svojej naivite spoliehal na svoju osobnú prestíž, alebo neukázal dostatok politickej múdrosti bojovať za svoje návrhy až do konca. Nadto všetko tieto jeho návrhy neboli vhod Klausovi a jeho politike. On bol proti referendu. Napriek tomu, politicky vychytralý Klaus udržuje styky s Havlom, pretože si praje, aby sa stal prvým prezidentom novej Českej republiky. Ako mi jedna vysoko postavená osobnosť naznačila, "Havel je stále ešte vysoko vážený ako človek morálne založený, a ako takého, Klaus ho potrebuje viac, než Havel potrebuje prezidentstvo."

POZNAMENEJTE SI DEN

30. LEDNA 1993

Representační Ples

ČSNRA CHICAGO

RITZ-CARLTON HOTEL

O bližší informace volejte úřadovnu ČSNRA —
708-656-1117.

Medaile Rudolfa Firkušného

vyšly ve dvou rozměrech a mohou být předplaceny a objednány přes kancelář Československé národní rady americké.

Bližší informace:

Průměr: 7 cm (2.75 in.)

Váha: 140 g (4.94 oz.)

Slitina: Tombak (podobná bronzu)

Etuje (pouzdro): 11x11 cm (4.33x4.33 in.)

Cena: \$25.00 (plus \$5.00 poštovné v US a Kanadě)

Tyto větší medaile vyšly v omezeném počtu a jsou určeny hlavně pro musea, atd.

Průměr: 8 cm (3.14 in.)

Váha: 250 g (8.11 oz.)

Slitina: Tombak

Etuje (pouzdro): 11 cm x 11 cm (4.33 in. x 4.33 in.)

Cena: \$35.00 (plus \$5.00 poštovné v US a Kanadě)

K objednávce přiložte šek nebo money order vystavený na: Tony Jandáček (President, Chicago District CNCA) a pošlete na: Czechoslovak National Council of America, 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650.

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (708) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

